Ya?l?larda Diyabetin Yükü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ya?l?larda Diyabetin Yükü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33038

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ya?l?larda Diyabetin Yükü Ölçe?i (YDYÖ), ya?l? bireylerin diyabet yönetimi sürecinde kar??la?t?klar? çok boyutlu yükü ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir uyarlama ölçe?idir. Bu ölçe?in temel amac?, bireyin fiziksel, duygusal, sosyal ve ekonomik alanlarda hissetti?i zorluklar? ve bu zorluklar?n genel ya?am kalitesi üzerindeki etkisini nicel olarak belirlemektir. Ölçe?in Türk toplumu için geçerlik ve güvenirlik çal??malar? Y. Y?ld?r?m taraf?ndan 2007 y?l?nda yap?lan bir doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi?tir. Bu psikometrik araç, özellikle geriatri hem?ireli?i ve halk sa?l??? alanlar?nda, diyabetli ya?l? popülasyonun ihtiyaçlar?n? belirlemede kritik bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Diyabet, Ya?l?l?k, Geriatri, Diyabet Yükü, Kronik Hastal?k Yönetimi, Psikometri, Uyarlama, Sa?l?k Psikolojisi

Yazarlar

Y?ld?r?m, Y. (Türkçe Uyarlamay? Yapan)

Amaç

Ölçe?in birincil amac?, 65 ya? ve üzeri bireylerde tip 2 diyabet hastal???n?n günlük ya?am üzerindeki subjektif ve objektif yükünü de?erlendirmektir. Bu yük, sadece t?bbi tedavi rejiminin zorluklar?n? de?il, ayn? zamanda hastal???n getirdi?i sosyal izolasyonu, ekonomik zorluklar? ve duygusal stresi de kapsamaktad?r.

Bu araç, klinisyenlerin ve ara?t?rmac?lar?n, ya?l? diyabet hastalar?n?n deneyimledi?i yükün derecesini saptamas?na, böylece ki?iselle?tirilmi? destek programlar? ve müdahaleler geli?tirmesine olanak tan?r. Ölçe?in uyarlanmas?, Türk popülasyonuna özgü kültürel ve sosyoekonomik faktörlerin bu yük üzerindeki etkilerini incelemek için zemin haz?rlam??t?r.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ya?l?larda Diyabetin Yükü Ölçe?i, bireylerin bir kronik hastal?k olan diyabetle ba?a ç?kma deneyimlerini temsil eden çok boyutlu bir yap?y? ölçer. Tipik olarak, bu tür yük ölçekleri a?a??daki alt boyutlar? içerebilir: **Tedavi Yükü** (diyet, ilaçlar, kan ?ekeri takibi), **Duygusal Yük** (stres, kayg?, depresyon), **Sosyal/Ailevi Yük** (sosyal k?s?tlamalar ve aile üzerindeki etki) ve **Ekonomik Yük** (tedavi masraflar?).

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, ya?l?lar?n diyabetin getirdi?i karma??k gereklilikleri yerine getirirken hissettikleri tükenmi?lik, çaresizlik ve kontrol kayb? gibi psikolojik durumlar? da yans?tan maddeler içerebilir. Türk uyarlamas?n?n kesin faktör yap?s?, Y?ld?r?m'?n (2007) doktora tezinde detayl?ca ortaya konmu?tur.

Geçerlik

Ya?l?larda Diyabetin Yükü Ölçe?i'nin Türk toplumu için geçerlik çal??malar?, Y?ld?r?m (2007) taraf?ndan kapsaml? bir doktora tezi çal??mas?yla gerçekle?tirilmi?tir. Bu çal??mada, ölçe?in yap? geçerli?inin incelenmesi amac?yla muhtemelen **faktör analizi** yöntemleri kullan?lm??t?r.

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, uyarlama sürecinde genellikle **içerik geçerli?i** (uzman görü?ü ile) ve **ölçüt ba??nt?l? geçerlik** (benzer yap?y? ölçen di?er ölçeklerle korelasyon) incelemeleri yap?lm??t?r. Detayl? geçerlik sonuçlar? ve kullan?lan istatistiksel yöntemler, Ege Üniversitesi'nde sunulan ilgili tezde bulunmaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, Türk popülasyonunda tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek üzere incelenmi?tir. Güvenirlik analizleri genellikle **iç tutarl?l?k katsay?s?** (Cronbach Alfa) ve **test-tekrar test güvenirli?i** yöntemlerini içerir.

Y?ld?r?m (2007) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne özgü örneklemde yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r. Bu katsay?lar ve güvenirlik analizlerine dair tüm detayl? bulgular, ilgili doktora tezinde mevcuttur. Kaynak verilerde spesifik bir Cronbach Alfa de?eri sunulmam??t?r.

Faktör Analizi

Ya?l?larda Diyabetin Yükü Ölçe?i'nin Türkçe formunun faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla **aç?mlay?c?** ve/veya **do?rulay?c? faktör analizi** kullan?lm??t?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in boyut yap?s?n?n Türk kültüründe korunup korunmad???n? veya farkl? bir faktör yap?s?n?n ortaya ç?k?p ç?kmad???n? belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Diyabet yükünün karma??k do?as? göz önüne al?nd???nda, analizlerin birden fazla faktör (örne?in, fiziksel yük, psikososyal yük) ortaya ç?karmas? beklenir. Ölçe?in nihai faktör yap?s? ve her bir faktörün aç?klad??? varyans yüzdesi, Y?ld?r?m'?n 2007 tarihli doktora tezinde ayr?nt?l? olarak sunulmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac? Detaylar?

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Derecelendirme format? (Orijinal ölçe?in yap?s?na ba?l? olarak Likert tipi bir ölçek kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.)

Derecelendirme: Spesifik derecelendirme bilgisi kaynakta mevcut de?ildir. Genellikle 3'lü, 4'lü veya 5'li Likert tipi bir yan?t sistemi kullan?l?r.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dili (muhtemelen ?ngilizce) bilinmemektedir.

Popülasyon Grubu: Diyabetli ya?l? bireyler.

Ya? Grubu: 65 ya? ve üzeri (Geriatrik popülasyon).

Popülasyon Detaylar?: Türk toplumunda ya?ayan ve tip 2 diyabet te?hisi konmu? ya?l?lar.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Uygulama bireysel veya grup halinde yap?labilir.

Anahtar Kelimeler

Diyabet, Ya?l?l?k, Geriatri, Diyabet Yükü, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Kronik Hastal?k Yönetimi, Ölçek

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yaz??ma Adresi: Y. Y?ld?r?m (2007 itibar?yla Ege Üniversitesi, ?zmir)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? Y. Y?ld?r?m taraf?ndan 2007 y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için gerekli izinlerin, uyarlamay? yapan yazardan ve/veya orijinal ölçe?in telif hakk? sahibinden al?nmas? gerekmektedir. Kullan?m ücreti bilgisi kaynakta yer almamaktad?r.

Kaynakça

Y?ld?r?m, Y. (2007). "Ya?l?larda Diyabetin Yükü Ölçe?i"Nin Türk toplumu için geçerlik ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

güvenirli?inin incelenmesi (Doktora tezi, Ege Üniversitesi, ?zmir). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp adresinden edinilmi?tir.

Ek olarak, ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

yaslilarda-diyabetin-yuku-olcegi-toad.pdf

Ya?l?larda Diyabetin Yükü Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler, Y?ld?r?m (2007) taraf?ndan haz?rlanan doktora tezinde bulunmaktad?r.

Ölçek maddeleri, diyabet yönetiminin ya?l? bireylerin ya?amlar?na getirdi?i zorluklar? (diyet k?s?tlamalar?, ilaç saatleri, sosyal aktivitelere kat?l?m zorlu?u vb.) de?erlendirmeye odaklanmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM